

Workshop nr. 1 (2 ore)

Michael Stevens

12 Downing Circle

Bloomington, IL 61704-7619, USA

michaelstevens@thechicagoschool.edu , mjsteven@ilstu.edu

01-309-824-5247

TREATING ADOLESCENT ADDICTION (Workshop)

Addiction is a global pandemic according to the World Health Organization, affecting millions worldwide, and has many and varied direct and indirect costs to the addict, families, and society. Addiction is notoriously difficult to treat medically and psychologically, and working with adolescents who are struggling with alcohol and drugs can be additionally challenging.

This workshop begins with an overview of the global addiction pandemic along with more focused European trends. Principles and motives for addictive behavior are presented with emphasis placed on the contexts in which such behavior is situated. Evidence-based practice supports a several cognitive-behavioral interventions for addiction (e.g., FRAMES), of which motivational interviewing and qualities of the therapeutic relationship are highlighted. Before turning to motivational interviewing, diverse approaches and instruments for screening addictive behavior are presented, as well as symptoms and syndromes that often accompany addiction. Given the frequency of relapse following treatment, the stages of change model serves as a valuable tool in matching interventions to a patient's degree of readiness to commit to treatment. A singular advantage of motivational interviewing is that it can be adapted to address the tasks associated with each stage of change. The assumptions, principles, strategies, sequential steps, and outcomes of motivation interviewing are described. The final stage of change, relapse, is given extensive theoretical and practical consideration because of the importance of maintaining sobriety post-treatment. Time permitting, the audience an opportunity to apply the stages of change model and motivational interviewing strategies to case vignettes.

Workshop 2 (2 ore)

TERAPIA SCHEMEI ÎN TULBURAREA DE PERSONALITATE BORDERLINE

Decsei- Radu Alina

Universitatea din Oradea

Conferențiar univ. dr.

Departamentul Psihologie

În cadrul workshopului vor fi abordate modurile specifice tulburării de personalitate de tip borderline în paralel cu criteriile DSM V, gânduri, emoții și comportamente tipice, conceptualizarea și scopurile tratamentului în funcție de mod, tehnici cognitiv- comportamentale și dialectic- comportamentale. Vor fi abordate tehnici de tip cognitiv, comportamental, experiențial pentru schimbarea modurilor, pericolele din munca terapeutul în fiecare mod și particularități ale relației terapeutice din cadrul fiecărui mod.

J. Young (2003) introduce termenul de scheme dezadaptative timpurii și le definește ca *fiind teme largi cu privire la sine și propriile relații cu ceilalți ce se dezvoltă în copilărie, se elaborează pe parcursul vieții și sunt disfuncționale într-o anumită măsură. Există 18 scheme dezadaptative timpurii, grupate în cinci domenii ale schemelor.*

Răspunsurile de coping sunt comportamentele specifice prin care aceste stiluri cuprinzătoare de coping sunt exprimate. Există răspunsuri de coping specifice pentru fiecare schemă. Un scop important al terapiei schemei este să ajute clienții să renunțe la stilurile de coping dezadaptative și să le înlocuiască cu altele mai potrivite.

Modul schemei este un construct complex care cuprinde mai multe elemente și reprezintă schemele individuale operative și răspunsurile de coping sau comportamentele sănătoase. El se activează când anumite scheme sau răspunsuri de coping scot la iveală emoții puternice sau stiluri de coping rigide care preiau controlul asupra funcționării individului. Modul schemelor reflectă starea individuală predominantă a individului dintr-un anumit moment iar când individul trece de la un mod al schemei la altul, anumite scheme sau răspunsuri de coping înainte inactive se activează.

Workshop 3 (2 ore)
ABORDĂRI CLASICE SAU INTEGRATIVE VS ABORDĂRI ECLECTICE ÎN
PSIHOTERAPIE

Prof. univ. dr. psih. Cristian VASILE
Psihoterapeut principal
Psiholog clinician principal

În ultimele două decenii a început să fie din ce în ce mai mult analizată și discutată eficiența clinică a diverselor școli psihoterapeutice. Mai mult, au apărut completări ale unor abordări devenite deja clasice sau chiar noi abordări în psihoterapie. În acest context s-au dezvoltat inclusiv direcții integrative și/sau sistemice, care încearcă să ofere soluții pe multiple planuri la nivel individual și la nivel relațional. Psihoterapia integrativă încearcă să așeze laolaltă diverse sisteme teoretice sub un sistem, care ar fi supraordonat sau metateoretic. Psihoterapia sintetică încearcă să combine diverse abordări atât din punct de vedere tehnic, cât și teoretic. Psihoterapia eclectică realizează o selecție de metode și tehnici valide și utile din diferite abordări.

Abordarea eclectică în psihoterapie reprezintă o parte a acestui curent, dar și o necesitate pentru eficientizarea intervențiilor și a lucrului cu clienții.

Terapia eclectică în practica clinică nu reprezintă o direcție nouă, dar credem că aceasta poate fi abordată cu succes în mod special de terapeuții cu o bogată experiență în lucrul cu clienții, pentru că necesită o cunoaștere extensivă și de profunzime a diverselor metode și tehnici din mai multe orientări. În literatura de specialitate este amintit eclecticismul clinic al lui Pierre Janet sau terapia sistematică eclectică a lui F. Thorne. Eclecticismul funcțional modern este, de asemenea, analizat (J. Hart – Modern Eclectic Therapy; F. Thome – Eclectic Psychotherapy)

În acest workshop vor fi discutate, la nivel introductiv, diferitele abordări și vor fi prezentate un exemplu de formulare a cazului și câteva elemente tehnice din psihoterapia eclectică de scurtă durată.

Workshop 4 (2 ore)
PROMOVAREA ECHILIBRULUI DE GEN ÎN DOMENIUL TRANSPORTURILOR

Roxana ALDEA-CAPOTESCU, Centrul de Studii Organizaționale Avansate
Corina DOROGA, Spitalul Clinic CF Cluj

Workshopul prezent se adresează psihologilor care desfășoară activitate în domeniul transporturilor. Alegerea temei pornește de la conștientizarea faptului că integrarea femeilor pe piața muncii în sectorul transporturilor se realizează în continuare cu dificultate, existând decalaje clare de gen într-o serie de ocupații.

Obiective:

- sensibilizarea psihologilor asupra problemelor cu care se confruntă femeile care doresc să urmeze o carieră în domeniul transporturilor;
- dezvoltarea abilităților participanților de a implementa și a promova intervenții psihologice în domeniul psihologiei transporturilor vizând încurajarea accesului femeilor la educație și formare în domeniul transporturilor și creșterea ratei angajării femeilor în ocupații în domeniul transporturilor.

Considerăm că expansiunea continuă a sectorului oferă psihologilor o oportunitate de implicare, pentru a promova o agendă transformatoare și proactivă pentru egalitatea de gen.

Activitățile propuse în cadrul workshopului vizează o serie de provocări care trebuie abordate pentru ca viitorul femeilor în domeniul transporturilor să nu repete tiparele discriminatorii din trecut.

Acest workshop este un prim pas către explorarea unora dintre aceste provocări și identificarea oportunităților pentru viitor, pentru o muncă decentă și durabilă în domeniul transporturilor pentru toți angajații. Activitățile propuse vor urmări identificarea barierelor în angajarea femeilor în domeniul transporturilor. Se va face distincție între barierele pentru angajatorii din sectorul transporturilor de a angaja mai multe femei și barierele pentru femeile care solicită un loc de muncă în domeniul transporturilor.

O temă de interes în cadrul workshopului este reprezentată de echilibrul dintre muncă și viața personală în domeniul transporturilor. Activitățile propuse vizează identificarea condițiilor de muncă din domeniul transporturilor care împiedică echilibrarea obligațiilor de muncă și viața de familie / viața socială: programul de lucru inflexibil, controlul scăzut asupra programului de lucru, munca în ture sau schimbarea locației unde se desfășoară activitatea care împiedică femeile cu responsabilități de îngrijire a copiilor sau vârstnicilor să își îndeplinească obligațiile. Activitățile de grup vor urmări implicarea psihologilor pentru oferirea unor soluții constructive la aceste probleme.

Strategii: prelegere (prezentarea datelor statistice, clarificări conceptuale privind diferențele de gen: conceptul de gen, stereotipul de gen și egalitatea de gen), prezentarea unor materiale video, discuții, analiza unor studii de caz (campanii desfășurate pentru atragerea femeilor către posturi de muncă în domeniul transporturilor), activități de grup (proiectarea unui program de promovare a angajării/ retenției femeilor în domeniul transporturilor).

Workshop 5 (2 ore)

Schimbari comportamentale privind mobilitatea individuala si comunitara asociate adaptarii in context pandemic. Nevoi si preferinte de deplasare/transport individual versus public

Psih.Dr. Corina Doroga, Spital Clinic CF Cluj-Napoca

Psih.Dr. Roxana Aldea-Capotescu, Centrul de Studii organizaționale avansate

Pornind de la analiza atitudinilor si schimbarilor comportamentale menite sa sporeasca siguranta participantilor la trafic, atelierul propus, relevant în special pentru psihologii din domeniul psihologiei transporturilor, scoate în evidenta directii de cercetare si interventie psihologica care sa promoveze modalitățile de transport sanatos, ca alternative adaptative pentru diminuarea răspândirii coronavirusului, contribuind la identificarea unor solutii de mobilitate accesibile, adaptate unei societati cu nevoi de deplasare diverse.

Problematizand concluziile anchetelor realizate la nivel global in contextul pandemiei COVID-19, vom observa că integrarea regulilor de conduita responsabila privind igiena interactiunilor umane si necesitatea mentinerii distantei sociale au dus la stabilizarea unor tendinte specifice in ceea ce priveste mobilitatea : reducerea volumului deplasarilor cu vehicole in mediul urban, cauzata in principal de mutarea activitatii umane (munca, educatie, recreere, socializare etc) in mediul virtual si in acelasi timp, cresterea utilizarii modalităților de transport activ, individual (mersul pe jos, cu bicicleta, cu trotineta electrică, micro-mobilitatea, etc) pentru deplasările scurte, zilnice. Vom analiza implicatiile acestor schimbari, care reflecta satisfacerea unor nevoi si preferinte ale populatiei urbane, evidentiind impactul acestora asupra evolutiei diferitelor ramuri ale transportului. De exemplu, intensificarea mobilitatii la nivel individual prezinta avantaje imediate pentru starea de sănătate a persoanei aflate în trafic. In acelasi timp, astfel sunt înlăturate preocupările pentru siguranță relaționate cu utilizarea mijloacelor de transport în comun. În plus, utilizarea prioritara a modalităților active de transport au o serie de avantaje ecologice de care beneficiem cu totii: diminuarea gradului de poluare atmosferică, reducerea nivelului de zgomot, etc.

Pornind de la poziția Organizației Mondiale a Sănătății si a Comisiei Europene privitoare la oportunitatea de a capitaliza schimbarile în mentalitatea si comportamentul participanților la trafic determinată de necesitatea de a limita răspândirea COVID-19 și încurajarea identificării unor noi modalități/tehnologii mai performante de mobilitate individuala si comunitara care să pună în prim plan siguranța și sănătatea utilizatorilor, vom evidenția exemple concrete de aplicare și direcții de intervenție psihologică, în context românesc. In conditiile necesitatii adaptarii infrastructurii oraselor pentru un nou tip de mobilitate, este necesar ca locuitorii acestora, viitorii utilizatori ai acestei infrastructuri sa isi manifeste preferintele, discutand despre provocarile de care se lovesc, obstacole intampinate in deplasare, ce solutii i-ar ajuta si ar face traficul mai fluid, evitand aglomerarile, momentele de pauza in trafic, etc., ceea ce implica initierea unor actiuni de cercetare si implicare la nivel comunitar.

Intr-un exercitiu de gandire critica asupra studiilor de caz și al materialelor video, vom analiza și extrage caracteristicile particulare cu relevanță pentru programele de creștere a siguranței participanților vulnerabili din trafic, identificând grupuri de risc, factori de vulnerabilitate, situații specifice și soluții alternative, măsuri de protecție adecvate, mai ales pentru categoriile de participanti la trafic aflatii in dificultate/dizabilitate. Vom introduce termeni specifici ca cei de

design universal (proprietatea solutiilor de mobilitate de a fi utilizate cu usurinta de oricine) sau conceptul mobilitatii ca serviciu, ca instrument menit sa creasca starea de bine si calitatea vietii utilizatorilor. Pornind de la particularitățile și factorii determinanți identificați, vom evidentia modalitati de cercetare si interventie psihologica (campanii media, programe de educare on-line, ateliere pentru public, consiliere individuală, etc) care sa aiba ca obiectiv cunoasterea nevoilor de mobilitate a tuturor participantilor la trafic si promovarea schimbarilor comportamentale care sa asigure cresterea calitatii vietii acestora, prin integrarea unor solutii de mobilitate adecvate nevoilor si preferintelor lor.

Workshop 6 (2 ore)

TITLUL WORKSHOPULUI	<i>Rolul campaniilor de conștientizare în educarea utilizatorilor de drumuri</i>
AUTOR/ autori	<i>Prof.univ.dr. Mihaela Rus</i> Tel. 0740906986., e-mail: psiholog_m@yahoo.com
REZUMAT	<p>Unul dintre lucrurile reflectate de meta-analize în campaniile de siguranță rutieră de-a lungul anilor este că eficiența acestor campanii variază considerabil în funcție de tipul de comportamentul care este identificat ca disfuncțional (R. Elvik, T. Vaa, A. Høy, A. Erke, M.Sorensen,2009)</p> <p>O altă meta-analiză a arătat că efectele campaniilor realizate exclusiv în mass-media sunt mici, mai ales în comparație cu efectele campaniilor combinate cu alte forme de promovare (M. Peden, R. Scurfield, D. Sleet,D. Mohan, A.A. Hyder, E. Jarawan, C. Mathers, 2004). Fără interacțiune sau educație, campania mass-media nu are practic nici un efect în ceea ce privește reducerea numărului de accidente rutiere, în timp ce adăugarea fiecăreia dintre aceste măsuri asigură o reducere de peste zece procente.</p>
COMPETENȚE FORMATE	<p>Prezentul workshop are ca scop prezentarea rolului campaniilor de constientizare în educarea utilizatorilor de drumuri.</p> <p>Competente profesionale:</p> <p>Cunoașterea aspectelor legate de psihologia traficului, accident, factori favorizanti, atitudini în trafic;</p> <p>Cunoasterea rolului psihologului în organizarea și desfășurarea campaniilor de responsabilizare socială în trafic;</p>
PUBLICUL ȚINTĂ	Psihologi interesați să cunoască sau să aprofundeze aspecte legate prevenția și intervenția în cazuistica specifică psihologiei siguranței traficului
DURATA DE DESFĂȘURARE	2 ore

Workshop 7 (2 ore)

TULBURĂRI ASOCIATE TRAUMEI PSIHICE ȘI FACTORILOR DE STRES ÎN CONTEXTUL PANDEMIEI COVID-19

Dr. Irina IOANA

Emotional Intelligence Research Association - EmIRA

Dr. Constantin-Edmond CRACSNER

Universitatea Ecologică din București

Apreciem că problematica tulburărilor asociate traumei psihice și factorilor de stres în contextul pandemiei COVID-19 reprezintă un subiect de interes major, mai ales că, în prezent, ne aflăm în cel de-al patrulea val al pandemiei, care se dovedește a fi cel mai virulent de până acum.

Subiectul constituie o preocupare teoretică și practică majoră a specialiștilor din domenii diverse, inclusiv ale psihologiei, precum cele din clinică, muncă și organizații, educație, securitate națională etc. și, de aceea, problematica extrem de complexă a tulburărilor asociate traumelor psihice și influențelor factorilor de stres este abordată din diverse perspective și de către variate domenii științifice, precum: psihologia cognitivă, psihologia dezvoltării, psihologia clinică, psihologia educației, antropologia, epidemiologia, medicina și altele (Horowitz, 1986; Donovan, 1991; Riedesser & Fischer, 2007).

Într-o abordare complexă, trauma psihică se explică prin aspectele și caracteristicile sale generale, diferențiatore și speciale. Perspectiva generală evidențiază aspectele fundamentale de natură etiologică, antropologică și fenomenologică a traumei psihice, perspectiva diferențială focusează diversele deosebiri interindividuale atât subiective, cât și obiective, iar perspectiva specială particularizează diferitele situații și procese traumatice identificate ([Avina](#), O'Donohue, 2005; [Jakupcak](#), [Conybeare](#), [Phelps](#), [Hunt](#), [Holmes](#), [Felker](#), [Klevens](#) & [McFall](#), 2007; Johnson, Thompson, 2007; Subramaniam, Ying, Ghazali, Sinniah, & Mahadevan, 2009).

Considerarea actuală a tulburărilor asociate traumei și factorilor de stres ca o entitate nosologică și nosografică distinctă are ca element central de analiză stresul psihologic consecutiv expunerii la un eveniment traumatic sau stresant (genul proxim), în condițiile de maximă variabilitate fenotipică (diferența specifică). Reamintim, în context general, că tulburările asociate traumei și factorilor de stres pot fi grupate astfel: tulburarea de atașament reactivă; tulburarea de comportament social dezinhibat; tulburarea de stres posttraumatic; tulburarea acută de stres; tulburările de adaptare în funcție de tip (cu dispoziție depresivă; cu dispoziție anxioasă; cu dispoziție mixtă, anxioasă și depresivă; cu perturbare a conduitei; cu perturbări mixte ale emoțiilor și conduitei; nespecificată); altă tulburare asociată traumei și factorilor de stres specificată (cu debut întârziat; cu sau fără prelungire a duratei; diverse sindroame culturale, gen atacuri nervoase, tulburare de doliu persistentă și complexă etc.; tulburare asociată traumei și factorilor de stres nespecificată (DSM-5, 2013).

Din multitudinea tulburărilor prezentate mai sus, considerăm că, în contextul general al pandemiei COVID-19 generată de virusul SARS-CoV 2 (Severe Acute Respiratory Syndrom Coronavirus), tulburarea de adaptare, la noile condiții ale vieții și activității cotidiene, a devenit cel mai frecvent întâlnită în practica actuală a profesiei de psiholog. Prin urmare, tema noastră este prezentată din trei perspective: teoretică, metodologică și practică.

Perspectiva teoretică subliniază că problematica tulburărilor asociate traumei psihice și factorilor de stres cunoaște un interes deosebit. O simplă căutare pe Google Academic, cu privire

la articolele care au ca temă tulburările de stres în condițiile pandemiei de COVID-19, identifică peste 111.000 de titluri, dintre care peste 17.000 doar în anul 2021 (Google, 2021). De asemenea, o analiză sistematică a literaturii de specialitate, de la începutul pandemiei până la data de 17.05.2020, a evidențiat următoarele: rate relativ ridicate de simptome de anxietate (6,33% până la 50,9%), depresie (14,6% până la 48,3%), tulburare de stres posttraumatic (7% până la 53,8%), suferință psihologică (34,43% până la 38%) și stres (8,1% până la 81,9%) au fost raportate la populația generală din China, Spania, Italia, Iran, SUA, Turcia, Nepal și Danemarca; factorii de risc asociați cu măsurile de suferință au inclus sexul feminin, grupa de vârstă mai mică de 40 de ani), prezența bolilor cronice/psihiatrice, șomajul, statutul de student și expunerea frecventă la social media/știri referitoare la COVID-19 (Xiong, și alții, 2020). Declararea pandemiei COVID-19, la 30.01.2020, de către Organizația Mondială a Sănătății (OMS), a fost semnalul unei urgențe de sănătate publică de interes internațional, care a avut deja un impact direct asupra sănătății fizice a milioane de oameni și, în plus, reprezintă și o amenințare de mai mare amploare pentru sănătatea mintală. Sunt numeroase dovezi cu privire la răspunsurile psihologice imediate în rândul populației generale, al lucrătorilor din domeniul sănătății și al populațiilor clinice, precum și a altor grupuri cu risc de suferință suplimentară. Acordarea primului ajutor psihologic devine o componentă esențială de îngrijire a populațiilor și reclamă un nou model de intervenție psihologică în situații de criză, astfel că minimizarea interacțiunii față în față au impus organizarea și desfășurarea serviciilor de sănătate mintală online pe scară largă în foarte multe țări (Talevi, și alții, 2020).

Perspectiva metodologică trece în revistă câteva instrumente de măsurare, evaluare și diagnosticare a tulburărilor asociate stresului utilizate chiar de la debutul pandemiei COVID-19 în diferite țări. Dintre acestea amintim doar câteva, astfel: Patient Health Questionnaire (PHQ-9); Maslach Burn-out Inventory (MBI); Generalized Anxiety Disorder scale (GAD-7); Impact of Event Scale-Revised (IES-R); Covid-19 Peritraumatic Distress Index (CPDI) Depression, Anxiety and Stress Scale (DASS-21). Totodată, vom prezenta și rezultatele unui studiu efectuat în țară cu privire la anxietatea generată de teama față de virusul SARS-CoV 2 și metodele de coping utilizate pentru creșterea rezilienței la stres (Cracsner & Puican, 2021).

Perspectiva practică prezintă câteva studii de caz considerate relevante pentru manifestările diverse ale tulburărilor asociate factorilor de stres din perioada de început a pandemiei COVID-19 în țara noastră. Cazurile sunt selectate dintr-o bază de date EmIRA (Emotional Intelligence Research Association), care, în perioada aprilie - octombrie 2020, în colaborare cu STS (Serviciul de Telecomunicații Speciale) și TeleKom România a organizat Programul de voluntariat CoSE (Consiliere și Suport Emoțional). În cadrul programului organizat și desfășurat online, au participat ca voluntari 16 psihologi care au oferit consiliere unui număr de peste 200 de persoane și au răspuns la peste 1000 de apeluri telefonice (Ioana & Cracsner, 2020).

Scopul acestui workshop este acela de a sensibiliza psihologii din diverse domenii aplicate ale psihologiei spre o abordare hipercomplexă și dinamică a tulburărilor asociate traumei psihice și factorilor de stres atât din perspectiva situațională, fenomenologică și hermeneutică, cât și din perspectiva psihodinamică, dialectică și ecologică. Prin urmare, publicul țintă vizat îl reprezintă psihologii atestați sau care doresc să-și obțină atestatul în psihologia clinică, psihologia aplicată în domeniul securității naționale și/sau în psihologia muncii și organizațională, precum și toți cei interesați de această temă.

Cuvinte cheie: stres psihic, traumă psihică, tulburare de adaptare, COVID-19.

Workshop 8 (2 ore)

MODELUL DIATEZEI-STRES SI INTERVENȚIA CLINICĂ ÎN BOLIILE PSIHOSOMATICE

Petru Mădălin CONSTANTINESCU,

Marius MILCU

Dacă mult timp în științele umane ca medicina și psihologia a fost adoptată teza paralelismului psihofizilogic, cu rădăcini în filozofia carteziană, care presupune că mintea și corpul nu au legături, ci dezvoltă fenomene paralele, la un moment dat în psihologie au început să apară teorii cu privire la legătura dintre minte și corp, mai specific cu privire la legătura dintre anumite boli somatice și funcționarea psihică.

Bolile psihosomatice sunt acele afecțiuni medicale a căror apariție și/sau evoluție este determinată, în mod semnificativ, de factori psihologici. Cu toate că, în principiu, orice afecțiune este influențată într-o oarecare măsură de factorii psihologici, există un număr de afecțiuni descrise în medicina psiho-somatică clasică, pentru care această legătură este determinantă.

Factorii psihologici precipită sau exacerbează simptomele condiției medicale generale ori interferează cu tratamentul, influențează negativ evoluția acesteia sau constituie riscuri de sănătate adiționale pentru pacient.

Workshopul intenționează să transmită noțiuni teoretice cu privire la teoriile stresului psihic în contextul modelului stres-diateză, cât și aplicații practice care ținesc de reducerea stresului psihic, la îndemâna psihologului clinician, derivate din practica psihologică și din literatura științifică modernă.

În cadrul acestui workshop vor fi discutate, la nivel introductiv, diferitele abordări specifice modelului stres-diateză, cu avantajele și limitele acestora.

De asemenea, vor fi prezentate mai multe studii de caz, ca și câteva strategii de abordare clinică în diferite boli psihosomatice.

Workshop 9 (2 ore)

Evaluare și intervenție în psihologia clinică

Dr. Corina Mihaela ZAHARIA - psiholog principal clinician, formator, supervizor Zaharia si Asociatii SCPP, APASC No Stress Center

Conceptele utilizate: emotie, sensibilitate, transfer, contratrasfer, empatie, terapie, persuasiune, asertivitate, stres, eustres, distres, relatia terapeutica, comunicare, terapie, familie, apartinatori, evaluare, asistenta si interventie psihologica, asemanari si diferente intre testare si evaluare psihologica, psihologie si psihiatrie, echipa interdisciplinara

Grup /public tinta: psihologi, studenti la psihologie sau psihopedagogie, psihologi clinicieni, psihoterapeuti, psihopedagogi, logopezi, medici de diferite specialitati care fac echipa cu psihologii, profesori, pedagogi, formatori, supervizori etc.

Descriere: tematica/problematica va raspunde urmatoarelor intrebari/obiective de formare:

- 1.cum gestionam propriile emotii si cele ale persoanei din fata noastra / clientului/parintelui/apartinatorului in decursul/pe parcursul relatiei terapeutice
- 2.cum stabilim obiectivele si strategiile in cadrul evaluarii, asistentei si interventiei psihologice/terapeutice impreuna cu clientul/pacientul nostru
- 3.cum identificam emotiile pentru a reusi sa le gestionam pozitiv, cu empatie si cum ne atingem obiectivele terapeutice stabilite
- 4.pentru ce/de ce avem nevoie de evaluarea psihologica, cine face si cum face evaluarea psihologica
- 5.profilul psihologului clinician, contraindicatiile pentru clinician
- 6.motivatiiile posibile/scopul evaluarii psihologice, la ce ne este utila o evaluare psihologica si cand este ea necesara?
- 7.evaluarea si examenul psihologic: asemanari si deosebiri

Workshop 10 (2 ore)

Adaptare versus dezadaptare în domeniul Securității Naționale.

Strategii individuale de adaptare

Marius Milcu

Desfășurarea activității într-o organizație (publică sau privată) din domeniul Securității Naționale aduce, în mod inevitabil, atât avantaje, cât și dezavantaje de natură profesională, financiară, socială, culturală celor în cauză. Cu alte cuvinte, a lucra într-o asemenea organizație activează la nivelul personalității celui în cauză o stare psihologică cu totul specifică, impunând astfel strategii specifice de decizie și de adaptare individuală, bazate pe creșterea nivelului de autocontrol / autoreglare, stabilitate emoțională (aparentă).

Întrebări de start:

- Prin natura și funcționalitatea sa aparte, organizația din domeniul Securității Naționale modelează un anumit profil de personalitate al angajaților? Dacă răspunsul este pozitiv, cum anume se prezintă acesta, care sunt aspectele lui definitorii?
- Acceptă angajatul toate aceste implicații (modelarea / schimbarea propriei personalități sub acțiunea presiunilor și constrângerilor organizaționale specifice acestui domeniu)? Dacă da, cum anume se raportează la modificările respective?
- Care sunt strategiile și mecanismele utilizate de individ în scopul adaptării la solicitările și presiunile specifice acestui mediu?
- Atunci când procesul de adaptare eșuează, care sunt principalele caracteristici ale tabloului psihocomportamental al individului?
- În ce mod dezadaptarea afectează viața și activitatea celor în cauză?

Iată doar câteva întrebări la care workshopul își propune să ofere posibile răspunsuri și să sugereze soluții aplicabile în activitatea psihologică curentă din domeniul Apărării, Ordinii Publice și Siguranței Naționale.

Procedură de lucru: După familiarizarea participanților cu problematica pusă în discuție, vor fi realizate activități practice sub forma metodelor și tehnicilor specifice aplicate ca exercițiu între participanți.

Strategii: expunerea, problematizarea, dialogul, experimentul, studiul de caz, utilizarea materialelor informative.

Concepte cheie: personalitate, aptitudini, armă și muniție, organizație, ierarhie, decizie, adaptare / dezadaptare individuală, strategii de coping, (supra)solicitare profesională, mecanisme de decizie.

Workshop 11 (2 ore)

Evaluarea psihologică a personalului din domeniul Securității Naționale: posibilități și limite

Marius MILCU, Corina ZAHARIA

Workshopul pe care îl propunem intenționează să ofere posibile răspunsuri și să sugereze soluții aplicabile la o serie de probleme și dificultăți ridicate de evaluarea psihologică în activitatea curentă a psihologului cu atribuții în domeniul Apărării, Ordinii Publice și Siguranței Naționale.

Scop: Furnizarea de informații și metode și tehnici practice participanților în vederea îmbogățirii experienței și implicit, a dezvoltării profesionale.

Procedură de lucru: După familiarizarea participanților cu problematica pusă în discuție, vor fi realizate activități practice sub forma metodelor și tehnicilor specifice aplicate ca exercițiu între participanți.

Strategii: expunerea, problematizarea, dialogul, experimentul, studiul de caz, utilizarea materialelor informative.

Concepte cheie: evaluare psihologică, personalitate, aptitudini, organizație, armă și muniție, angajator, nevoile clientului.

Întrebări și puncte de interes ale workshopului:

- Există particularități (organizaționale, sociale, psihologice) ale activităților din domeniul Securității Naționale?
- În ce măsură afectează acestea procesul de evaluare psihologică?
- Este necesară o adaptare/particularizare a metodelor și instrumentelor de evaluare în funcție de eventuala existență a unui profil psihologic cu totul aparte al celor care activează în acest domeniu?
- În ce măsură cerințele metodologice ale activității de evaluare psihologică sunt dublate de flerul și experiența profesională a psihologului?
- Cât anume din relevanta datelor recoltate în urma evaluării psihologice se datorează instrumentelor standardizate, elementelor cantitative, de natura statistică și cât anume revine celor calitative, interpretărilor subiective?
- Care sunt exigențele domeniului în privința redactării și păstrării documentelor specifice?

- Care este ponderea interviului individual și în ce măsură acesta poate fi utilizat pentru completarea profilului psihologic și profesional al celor care lucrează în acest domeniu?

Public țintă: psihologi practicieni cu activitate în domeniul Securității Naționale.

Workshop 12 (2 ore)

Adrian-Tudor BRATE & Mihaela STOICA

Title:	Burnout, implicare și intervenții în organizații
General description:	<p>În contextul actual, rolul implicării în gestionarea burnoutului poate aduce beneficii semnificative la nivel individual, de grup și organizațional.</p> <p>Atelierul de lucru propune tehnici și soluții de stimulare a implicării angajaților/ beneficiarilor în activitățile profesionale și sociale.</p> <p>Se urmărește dezvoltarea de bune practici în domeniul psihologiei muncii și organizațională, serviciilor prin exersarea unor tehnici și abilități utile pentru problematică.</p> <p><i>First hour (theoretical activities)</i> Pornind de la problematica actuală a burnoutului și implicării profesionale în organizații, se va realiza o prezentare a cadrului conceptual, a modelelor, instrumentelor de evaluare și strategiilor de intervenție, relevante pentru tematică, prin exemple și studii de caz.</p> <p><i>Second hour (practical activities)</i> Activitățile participanților se vor derula individual și în grupuri, în cadrul unor exerciții aplicative de tip evaluare, interacțiune și intervenție.</p> <p><i>Requirements:</i> Camera audio-video, Google Meet.</p>
Coordinators:	Adrian-Tudor BRATE & Mihaela STOICA

Workhop 13 (2 ore)

Analiza muncii în contextul pandemiei COVID 19

Marius Milcu

În urma pandemiei de COVID-19, statele membre ale Uniunii Europene (UE) au instituit o serie de măsuri de combatere a răspândirii bolii, inclusiv măsuri care au afectat locurile de muncă. Domeniul muncii este sever afectat de această criză și, prin urmare, toate secțiunile societății – inclusiv întreprinderile, angajatorii și partenerii sociali – trebuie să contribuie la protejarea lucrătorilor, a familiilor acestora și a societății în ansamblu.

Criza provocată de pandemia de COVID-19 exercită presiune pe angajatori și lucrători, aceștia fiind nevoiți fie să pună în aplicare noi proceduri și practici într-o perioadă foarte scurtă, fie să-și suspende munca și activitățile profesionale.

Scop: Furnizarea de informații cu privire la locul de muncă, de metode și tehnici practice participanților în vederea îmbogățirii experienței și implicit, a dezvoltării profesionale.

Întrebări și puncte de interes ale workshopului:

- Cum anume s-a modificat locul de muncă, în perioada pandemiei COVID 19?
- Există proceduri de evaluare a riscurilor (adaptate pentru această situație)?
- Din moment ce durata, locul de muncă, programul de activitate, amenajarea spațiului de muncă s-au schimbat, eficiența activității a fost una fluctuantă și nesigură?
- În ce măsură afectează toate acestea motivația și implicarea în muncă a angajaților?
- Cum estimăm că se va schimba locul de muncă în perioada următoare?
- În ce mod va fi afectată starea de bine a angajaților?

Procedură de lucru: După familiarizarea participanților cu problematica pusă în discuție, vor fi realizate activități practice sub forma metodelor și tehnicilor specifice aplicate ca exercițiu între participanți.

Strategii: expunerea, problematizarea, dialogul, experimentul, studiul de caz, utilizarea materialelor informative.

Concepte cheie: personalitate, aptitudini, organizație, activitate de muncă, solicitări specifice, evaluare psihologică, angajator, performanță, stare de bine.

Workshop 14 (2 ore)

VALORIFICAREA POTENȚIALULUI LATENT AL ELEVILOR PRIN CREAREA DE SITUAȚII EXPERENȚIALE DE DEZVOLTARE

Valeria Ecaterina PURCIA,

Adela Ioana CREȚU

Vor fi prezentate, pentru început, abordările psihopedagogice pentru încurajarea creativității elevilor; acestea includ spațiul, timpul adecvat și un set de instrumente care să stimuleze inovarea și unicitatea prin implicarea elevilor la un nivel superior abilităților lor de gândire. În afara școlii, creativitatea poate fi încurajată prin desfășurarea unor activități extrașcolare și extracurriculare, ce pot completa activitățile de învățare din clasă.

Abordarea experiențială este o cheie foarte importantă pentru pătrunderea în profunzimea emoțională a fiecărui copil.

Dezvoltarea și transformarea personală se poate realiza prin tehnici ce reușesc să valorifice potențialul ascuns al elevului. Metodele prezentate se bazează pe implicarea subiectului având ca scop autodescoperirea și punerea în mișcare a resorturilor interioare pentru a debloca resursele personale.

Tehnicile propuse au menirea să folosească creativ situații experiențiale prin intermediul cărora se pune accent pe trăirea propriei experiențe ceea ce permite copilului să-și conștientizeze percepțiile, emoțiile, trăirile și gândurile.

Scop: Furnizarea de informații și metode și tehnici practice participanților în vederea îmbogățirii experienței și implicit, a dezvoltării profesionale.

Procedură de lucru: După familiarizarea participanților cu problematica pusă în discuție, vor fi realizate activități practice sub forma metodelor și tehnicilor specifice aplicate ca exercițiu între participanți.

Strategii: expunerea, problematizarea, dialogul, experimentul, studiul de caz, utilizarea materialelor informative.

Concepte cheie: elevi, potențial latent, creativitate, resurse personale, personalitate, aptitudini, abordări experiențiale.

Workshop 15 (2 ore)

Bullying-ul între comportamente de agresiune directă și intimidare cibernetică (plan, soluții, activități)

**Dr. Valeria Ecaterina PURCIA,
Simona CÂMPEAN**

În mediul educațional, marcat de contextul pandemic, s-au accentuat manifestările de tip bullying. Comportamentele agresive și impulsive ale copiilor și tinerilor, manifestate atunci când sunt față în față dar și în mediul online, ne arată ce semnificație dau aceștia evenimentelor cotidiene și experiențelor trăite.

Bullying-ul este o problemă relațională care solicită întotdeauna o soluție și schimbări semnificative la nivelul relațiilor dintre copii și în dinamica grupului. Pentru prevenirea/eliminarea comportamentelor de bullying este necesară o intervenție directă din partea psihologului/consilierului școlar, în contextul în care acestea apar, cel mai adesea în mediul școlar.

Educația a avut dintotdeauna roluri multiple, de aceea este foarte important să fie elaborate și puse în aplicare planuri și soluții de diminuare a bullying-ului. Fiecare copil și tânăr trebuie să aibă posibilitatea de a-și dezvolta potențialul propriu, atitudinile și abilitățile necesare pentru a deveni un adult informat, activ și responsabil

Tematică / puncte de interes:

- Conștientizarea nivelului crescut de manifestare a comportamentelor de bullying între copii, precum și a consecințelor negative dramatice pe care bullying-ul le are asupra dezvoltării emoționale a copiilor;
- Nevoia de intervenție integrată școală-familie-copil, în vederea creării unui climat pozitiv în școală, condiție necesară gestionării comportamentelor de bullying;
- Îmbunătățirea capacității de răspuns a școlilor, în colaborare cu Ministerul Educației, prin adoptarea unor mecanisme de prevenire și intervenție în diminuarea fenomenului de bullying, flexibile și adaptate la specificul și dimensiunea fiecărei școli;
- Rolul copiilor este fundamental în apărarea victimelor bullying-ului și în raportarea situațiilor de bullying;
- Promovarea unor metode pozitive și eficiente de educare socio-emoțională a copiilor, victime ori agresori, atât pentru cadrele didactice cât și pentru părinți;
- Rolul și modalitățile specifice psihologului pentru prevenția, evaluarea și intervenția în cazul comportamentelor de bullying.

Workshop 16 (2 ore)

FUNDAMENTE PSIHOLOGICE ALE VALORILOR MORALE: CUM CONSTRUIM ETICA PROFESIONALĂ?

Dr. Constantin-Edmond CRACSNER

Universitatea Ecologică din București

Abstract

Noțiunea de valoare este polisemantică, iar în psihologie are un statut propriu, care se dezvoltă ca motiv, atitudine, valență sau cathexis, adică un proces de alocare a energiei mentale sau emoționale unei persoane, obiect sau idee (Clawson & Vinson, 1978). Valorile sunt realități latente, lăuntrice individului, determinate social, relativ stabile în timp și care direcționează atitudinile, comportamentele și opiniile. Valorile sunt subiective și obiective, explicite, exteriorizate prin discursuri sau implicite, interiorizate în comportamentele pe care le influențează ca veritabile forțe motivaționale generalizate și structurate sistemic, ca motivații transsituaționale organizate ierarhic și care ghidează viața (Maio, 2016).

O incursiune în istoria psihologiei valorilor evidențiază un continuum analitic, de la elemente de consens la contrarii incongruente și până la absența preocupărilor față de studiul acestora (Elder, Johnson, & Crosnoe, 2003). Unele studii privind personalitatea abordează cu precădere și problematica valorilor, așa cum se poate identifica la Spranger (1928), Vernon și Allport (1931), Kluckhohn (1961), Rockeach (1973), Inglehart (1977), Hofstede (1983), Schwartz (1992), Musek (2000) sau Gouveia (2014).

Din multitudinea de modele explicativ-interpretative ale valorilor (ex.: modelul valorilor ca interese și atitudini evaluative la Allport, modelul cognitiv al valorilor ca scopuri la Rockeach, modelul economic la Inglehart, modelul cultural la Hofstede, modelul ierarhic la Musek, modelul funcțional la Gouveia etc.) vom detalia, modelul psihosociologic circumplex al lui Schwartz cu privire la valorile morale, din trei perspective.

Perspectiva epistemică susține postulatul major al teoriei lui Schwartz cum că valorile umane de bază au un conținut și o structură universală, regăsită în toate culturile. Valorile au următoarele caracteristici centrale și universale: a) sunt credințe; b) se manifestă prin comportament; c) transcend situațiile specifice; d) ghidează evaluarea și selecționarea comportamentelor sau evenimentelor; e) pot fi ierarhizate în funcție de importanța lor relativă; f) impactul asupra deciziilor cotidiene este rar conștient; g) acțiunile sau atitudinile sunt ghidate de importanța relativă acordată multiplelor valori aflate în competiție (Cieciuch, Schwartz, & Davidov, 2015). Valorile sunt reprezentări cognitive a trei cerințe universale: nevoi biologice, cerințe interacționale pentru coordonarea interpersonală și cereri societale pentru bunăstarea și supraviețuirea grupului. Inițial, din aceste cerințe au fost derivate, conceptualizate și operaționalizate opt domenii motivaționale ale valorilor prin studiile efectuate de Schwartz și Bilsky (1987), precum și de Schwartz și Bilsky (1990), iar ulterior au mai fost consemnate două domenii motivaționale, conform studiilor lui Schwartz (1992). Prin urmare au fost identificate 10 valori morale universale, după cum urmează: autonomie, stimulare, realizare, putere, tradiție, conformitate, securitate, universalism, bunăvoință, hedonism. Studiile statistice centrate pe

analiza factorială confirmatorie (CFA) a datelor confirmă cele zece valori de bază, o structură cvasi-circumplexă modificată și un continuum motivațional al valorilor (Schwartz & Boehnke, 2004). Mai mult, se consideră că fundamentele structurii dinamice a relațiilor dintre valori sunt susținute de trei principii, după cum urmează: 1. Relațiile de congruență sau compatibilitate, dar și cele de antagonism sau conflict dintre cele zece valori de bază produc structura integrată de valori; 2. Tipul de interes subsidiar al diferitelor valori poate fi individual sau social; 3. Raporturile dintre valori generează devenirea, creșterea și expansiunea personalității. Structura integrată de valori și tipologia intereselor se prezintă ca două dimensiuni ortogonale ierarhizate circular, pe niveluri de generalitate, astfel: primul nivel - afirmarea sinelui sau autodepășirea de sine vs. neputința sinelui sau transcendența de sine, respectiv deschiderea la schimbare vs. conservatorism; al doilea nivel - centrarea pe persoană vs. centrarea pe social; la treilea nivel - mediu securizant și fără anxietate vs. mediu solicitant și anxiogen. Prin detalierea primului nivel se identifică cele 10 valorile morale fundamentale și universale, diametral opuse și contradictorii, astfel: pe dimensiunea sinelui (afirmare-depășire) vom întâlni pe de o parte nevoia de putere și realizare, pe de altă parte nevoia de bunăvoință și universalism; pe dimensiunea acțională (progresism-conservatorism) vom avea pe de o parte nevoia de autonomie, stimulare, hedonism și securitate, pe de altă parte nevoia de conformitate și tradiție (Schwartz, 2006; Cieciuch, Schwartz, Davidov, 2015).

Perspectiva metodologică aduce în discuție și prezintă principalele instrumente de măsurare elaborate pentru studiul valorilor morale, precum: inventarul de valori – Schwartz's Value Survey (SVS) elaborat de Schwartz (1992); inventarul de valori prin portret – Portrait Values Questionnaire elaborat de Schwartz și alții (2001); forma scurtă a inventarului de valori – Short Schwartz's Value Survey (SSVS) structurată de Lindeman și Verkasalo (2005).

Perspectiva practică invită la prezentarea rezultatelor unui studiu (Gherghinescu & Cracsner, 2021) cu privire la valorile morale, împărtășite în mediul studentesc, identificate prin administrarea, prelucrarea statistică și interpretarea psihologică a datelor obținute cu ajutorul inventarului de valori Schwartz's Value Survey (SVS).

În concluzie, reperele principale ale temei oferă participanților posibilitatea aprofundării unui model explicativ-interpretativ cu privire la fundamentele psihologice ale valorilor morale, care: au o structură internă universală; sunt dispuse circular pe un continuum motivațional; ghidează atitudinea și comportamentul; pot fi congruente sau incongruente; au consecințe psihologice, practice și sociale pe care le întâlnim nu numai în aria personalității, ci și în diverse zone ale socialului, politicului și cross-culturalului referitoare la dezvoltare, educație, sociologie, drept, economie, psihologie politică etc.; pot fi evaluate cu instrumente de măsură.

Acest workshop se adresează tuturor, celor interesați de psihologia socială și psihologia personalității, studenți sau practicieni atestați în psihologia muncii, psihologia educațională, psihologia clinică sau psihologia aplicată în domeniul securității naționale.

Cuvinte cheie: valori morale, scala de valori, structură dinamică, model circumplex

Workshop 17 (2 ore)

TEORIE VS. PRACTICĂ. CANTITATIV VS. CALITATIV. ȘTIINȚĂ VS. SPECULAȚIE ÎN PRACTICA PSIHOLOGICĂ

Marius Milcu, Petru Mădălin Constantinescu

Psihologia ca știință teoretică și aplicată în diverse arii ale vieții omului are o istorie relativ scurtă pe plan internațional. Diverse abordări care s-au dovedit inițial neștiințifice sau chiar pseudoștiințifice, au căpătat ulterior confirmare și validare științifică, în timp ce altele și-au pierdut gloria inițială.

De-a lungul evoluției sale, psihologia a oscilat permanent între două axe fundamentale (aspectele cantitative vs. cele calitative, cele științifice vs. cele speculative, intuitive, ca și teoretice vs. cele practice), preocupările specialiștilor deplasându-se când spre unele, când spre celelalte. Cu toate acestea, accentele nu au fost puse niciodată exclusiv asupra aspectelor de ordin cantitativ, după cum nici asupra celor calitative. Chiar dacă într-un mod inegal, psihologii au luat întotdeauna în considerare ambele axe, realitatea psihologica, sociala, organizațională neputând fi explicată într-un mod satisfăcător numai prin apelul exclusiv fie la cercetări de ordin cantitativ, fie la cele de natura calitativă.

Din păcate, rețeta universal-valabilă a cercetării în psihologie nu a fost încă descoperită. Cu alte cuvinte, este dificil să stabilești unde anume se încheie rolul aspectelor cantitative și unde anume începe acela al aspectelor de ordin calitativ. Cât anume din relevanța unei cercetări se datorează elementelor cantitative, de natura statistică, științifică și cât anume revine celor calitative, interpretărilor subiective, speculative? Sau, la fel de bine, ne putem întreba în ce măsură condițiile obiective, științifice de apreciere și derulare a unei cercetări reușite sunt dublate de flerul și experiența profesională a psihologului?

Atât prestatorul, cât și consumatorul de servicii psihologice, cum ar fi printre altele, psihoterapia sau evaluarea psihologică, sunt adesea dezorientați de complexitatea oferită de psihologia modernă și au nevoie de un anumit tip de gândire critică, pentru a beneficia și a oferi servicii de calitate.

Atelierul oferit, încearcă să ofere o privire de ansamblu, cât mai accesibilă, asupra fenomenului psihologiei și să înzestreze atât psihologii începători, cât și beneficiarii serviciilor psihologice cu o grilă critică de analiză, pentru a putea lua decizii informate privind avantajele și limitele psihologiei ca domeniu aplicativ.

Workshop 18 (2 ore)

PRACTICA PSIHOLOGICĂ PANDEMICĂ: NOI ABORDĂRI, DIRECȚII, PERSPECTIVE

Marius Milcu, Alina Decsei-Radu

Pandemia COVID-19 și impunerea măsurilor stricte, dar necesare, de prevenire a răspândirii noului coronavirus au reprezentat un factor major de stres, atât pentru adulți, cât și pentru copii ori adolescenți. În această perioadă dificilă, am putut observa că unele condiții medicale preexistente s-au intensificat la mulți pacienți, în timp ce la alții s-au declanșat stări de anxietate, depresie și neputință în fața acestei noi provocări.

În egală măsură, practicarea anumitor profesii a suferit considerabile modificări, atât la nivelul mediului de muncă, al condițiilor de organizare și desfășurare a activității, cât și la nivelul conținutului efectiv, prin adaptarea și recalibrarea metodelor, instrumentelor ori strategiilor utilizate de profesioniști. Profesia de psiholog, mai mult decât alte profesii, se situează între cele mai puternic afectate de actuala pandemie, punând psihologii practicieni în fața unor provocări greu de anticipat cu ceva vreme în urmă și obligându-i la un efort consistent de adaptare profesională, pentru a putea furniza clienților / beneficiarilor servicii de calitate, în noile condiții medicale, sociale și sanitare.

Întrebări / obiective urmărite:

- Cum s-au schimbat condițiile de organizare a activității în cabinetul de psihologie?
- Există diferențe notabile între diferitele specializări ale psihologiei aplicative?
- Aceste modificări privesc mai degrabă aspectele formale, de organizare sau cele de derulare efectivă a practicii psihologice?
- Care este impactul acestor modificări asupra eficienței actului psihologic?
- Dar asupra duratei sau costurilor activității?
- În ce mod sunt afectate aspectele care țin de etica profesională?
- Noile condiții de desfășurare a activității afectează metodele, instrumentele utilizate de psihologi în practica curentă?
- Transferul activității în mediul online a schimbat în mod decisiv activitatea psihologului practician?

Procedură de lucru: După familiarizarea participanților cu problematica pusă în discuție, vor fi realizate activități practice sub forma metodelor și tehnicilor specifice aplicate ca exercițiu între participanți.

Strategii: expunerea, problematizarea, dialogul, studiul de caz, utilizarea materialelor informative.

Workshop 19 (2 ore)

Accesibilitatea pentru toți: între informație și mediu

Prof. univ. dr. Adrian Roșan, dr. Marian Pădure

Universitatea Babeș – Bolyai
Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
Departamentul de Psihopedagogie Specială

Accesul la serviciile publice și private este de foarte multe ori îngreunat de problema accesibilității celor în cauză. Astfel, de cel mai multe ori, intrarea într-o clădire, ori un simplu material tipărit incorect etc., constituie veritabile piedici pentru a oferi servicii psihologice de calitate.

Uneori considerăm că problema accesibilității aparține în principal arhitecților. Ne propunem ca, în cadrul acestui workshop, să analizăm și să demonstrăm faptul că accesibilitatea reprezintă un aspect care ne privește pe noi toți.

Nu putem vorbi de accesibilitatea serviciilor oferite, fără să discutăm de accesibilitatea informațională și învers.

În cadrul atelierului vom aborda probleme și vom căuta soluții pentru un mediu funcțional și accesibil, atât fizic dar și informațional.

Workshop 20 (3 ore)
DISLALIA: TIPURI, SIMPTOME, EVALUARE ȘI TRATAMENT

Claudia Lupuleac

Psiholog specialist cu competență în psihopedagogie specială
Supervizor în psihopedagogie specială
Doctorand în psihologie

Argument

Dislalia reprezintă cea mai răspândită tulburare de articulare în cadrul disfuncțiilor la nivelul limbajului în rândul antepreșcolarilor, preșcolarilor și scolarilor mici și care netratată se poate menține uneori și la vârsta adultă.

Emil Verza (2003) consideră că dislalia este o tulburare de pronunție care constă în „deformarea, substituirea, omiterea și inversarea anumitor sunete în vorbirea spontană și în cea reprodusă.” La rândul ei Ecaterina Vrăsmaș (2009) definește dislalia ca fiind o tulburare de articulare provocată de afecțiuni organice sau funcționale ale organelor periferice ale vorbirii care constă în imposibilitatea emiterii corecte a unuia sau mai multor sunete (combinații de sunete)”.

Dislalia este adesea diagnosticată greșit (Bodea Hategan, 2016), motiv pentru *acest curs dorește să vină în sprijinul psihologilor cu competență în psihopedagogie specială care oferă servicii de terapie logopedică, în vederea familiarizării și cunoașterii adecvate a particularităților acestui tip de tulburare, a modalităților de evaluare logopedică și de formulare a diagnosticului precum și a intervenției generale și specifice pentru corectarea dislaliei.*

Durata: 3 ore

Tematica workshop-ului:

1. Delimitări conceptuale (definire, diagnostic diferențial, forme ale dislaliei)
2. Etiologia tulburărilor dislalice (factorii de risc de natură organică, factorii de risc de natură funcțională)
3. Tipuri de tulburări dislalice (tipuri în funcție de factorii etiologici, tipuri în funcție de criteriul simptomatologic)

4. Evaluarea complexă a dislaliei (prezentarea probe logopedice pentru evaluarea dislaliei, recoltarea datelor anamnestice, examinarea somatică și funcțională, examinarea limbajului oral și scris)
5. Formularea diagnosticului final și al obiectivelor terapeutice
6. Demersul terapeutic pentru corectarea dislaliei (terapia cu caracter general, terapia cu caracter specific)
7. Exemple de programe terapeutice
8. Prezentare cazuistică (video)
9. Importanța corectării timpurii a tulburărilor dislalice
10. Discuții libere

Workshop 21 (4 ore)

Un model de evaluare a activității de examinare prin intermediul tehnicii poligraf

Csaba KISS

Work-shopul se adresează tuturor examinatorilor poligraf indiferent de locul de munca, privat sau public.

Ne propunem sa oferim auditoriului un model de lucru în evaluarea științifică a activității de examinare poligraf realizată de această dată de către un psiholog neparticipant la expertiza concretă din laborator.

Stabilirea unor criterii unice și a unor standarde de evaluare este extrem utilă atât pentru psihologul examinator cât și pentru psihologul evaluator care poate fi supervisor, tutore, revizor sau expert parte desemnat.

Vom prezenta în primul rând condițiile limitative în care se poate realiza analiza activității poligraf și anume existența unui fișier de examinare însoțit de o înregistrare audio video completă. Ulterior îndeplinirii acestei condiții princeps, demersul de analiză se poate subscrie evaluării progresive a : categoriilor de teste, tipurilor de întrebări, modului de construire a chestionarelor, existenței unor artefacte, utilizării corespunzătoare a sistemelor de interpretare umană și computerizată.

V-am prezentat doar câteva argumente pentru ca fiecare examinator poligraf, psiholog, sau expert criminalist să înțeleagă utilitatea unui asemenea demers luând în considerare și realitatea că în România nu a existat și nu există nicio modelare publică sau privată a unei asemenea activității de analiză.